

Kauzalita a nahodilost

Pankauzalismus má za to, že nic není nahodilé (eventuelně že není „nic nového pod sluncem“); v tom smyslu je naprosto nepřijatelný. Rozšířený smysl „kauzalismu“ počítá sice s náhodnými eventualitami, ale samy „náhodnosti“ nepovažuje za akauzální, nýbrž jen za mající své vlastní „příčiny“ resp. antecedence; domyšleno to znamená, že sice připouští různé, na sobě nezávislé příčinné řetězce, ale v čem ona vzájemná „nezávislost“ spočívá a kde se vůbec bere, zůstává neřešeno. Kromě toho zůstává teorie (či spíše jen hypotéza) kauzality a kauzálních vztahů neschopna řešit zásadní problém jak může být něco „příčinou“ něčeho jiného, odlišného. (To dobře rozpoznal už Hume.) Připustit možnost skutečné náhody nebo dokonce vzniku něčeho nového, co ze žádných rozpoznatelných antecedencí nevyplývá (neplyne), znamená ve skutečnosti připustit, že vedle „příčin“ může být zdrojem (původcem) nějakého „následku“ také nějaká ne-příčina (což může být buď něco jiného než jsoucno, anebo to může být „nic“).

(Písek, 150610-1.)